

בתי המשפט

		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
17/04/2005		כב' השופטת דיסקין מרים	בפני:

המאשימה

מדור תביעות פלילי ת"א

בעניין:

ע"י ב"כ עו"ד

נ ג ד

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד עו"ד מנדלמן שחר

הכרעת דין

בפתח הכרעת הדין, הנני מודיעה על זיכוי של הנאשם מן העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ואלה נימוקיי.

האשמה

עניינו של האירוע העומד במרכזו של כתב האישום, נשוא הכרעת דין זו, מעשה שאירע ביום 22.11.03, בסמוך לדירת אשת הנאשם, (להלן- המתלוננת). ברקע הדברים, ואולי בבסיסם, החלטת בית משפט זה (כב' השופט קאפח) מיום 18.3.03 במסגרת ב"ש 1605/03 בה נאסר על הנאשם ליצור קשר עם המתלוננת או להיכנס לדירת מגוריה, וזאת עד תום ההליכים בת.פ. 3405/03 (להלן: "ההוראה החוקית" או "צו בית המשפט").

ביום המקרה, לגרסת התביעה, סמוך לשעה 18:00, הפר הנאשם את ההוראה החוקית בכך, שהגיע לחדר המדרגות של דירת המתלוננת ואיים עליה שיש בידו נשק ואם יעלה למעלה הוא לא יודע מה יעשה לה, מעשים בגינם הועמד לדין בעבירות של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

בתשובתו לאישום, הודה הנאשם בקיומו של הצו אך כפר בהפרתו וכן באיומים כלפי המתלוננת.

כפי שניתן להתרשם אין מדובר באירוע מורכב או מסובך מבחינה עובדתית. בהתאם גם התשתית הראייתית פשוטה ומתמצת בשתי עדויות בלבד. מחד, עדות המתלוננת המציגה את גרסת התביעה ומולה גרסת ההגנה המתבססת על עדות הנאשם. כך, בסופו של יום, ניצבו בפני בית המשפט שתי גרסאות להשתלשלות הדברים - גרסה מול רעותה, שההכרעה ביניהן עומדת במרכז הדיון.

חשוב לציין, כי בהערכת העדויות שיווה בית המשפט לנגד עיניו את הרקע המיוחד והבעייתי להתרחשות דן, אשר הינו שכיח בסיטואציות כגון דא. סכסוך בין בני זוג, שנתגלע אחרי שנות נישואין רבות, הינו קשה ומורכב כמות שהוא, קושי אשר מכביר ומקבל משנה תוקף כשמעורבים בו ילדים משותפים. לא פעם, נתקל בית המשפט בניסיונות מניפולטיביים מצד בני הזוג "לתפוס" את האחר במילתו, להתפלפל על כוונותיו ולהשתמש באמירות שאמר או מעשים שעשה תוך הפיכת הכוונה והתכלית בהם. מכאן, ראוי לקרוא אל תוך דברי הצדדים את ערכו המוסף של הסכסוך, את הרגשות הטעונים, את הכעס ההדדי וההתנצחות הבלתי פוסקת המלווה את הליכי הגירושין.

כאמור, במרכז התשתית הראייתית של התביעה עומדת עדותה היחידה של המתלוננת, על אדניה מבקשת התביעה לבסס הרשעת הנאשם בדין. ראוי להדגיש כי, אליבא המתלוננת, הייתה עדה ראייה ושמיעה נוספת לאירוע המתואר - בתם המשותפת של בני הזוג. עדה חיונית זו, ככל הנראה, לא נחקרה, ועל כן, גם לא הובאה לעדות מטעם התביעה למרות שיכלה לשפוך אור על ההתרחשות. הימנעות התביעה מהעדתה הינה ברת-נפקות לחיזוק גרסת ההגנה (תידון בהמשך).

הואיל וגרסת התביעה נסמכת על עדות היחידה של המתלוננת שומה לבחון אותה בקפידה ובזהירות כדי לקבוע, האם יש בה כדי לבסס את העובדות הנטענות בכתב האישום.

כבר למקרא העדות הראשית, שהינה קצרה ודלה, ניתן לומר, כי מדובר בגרסה בעייתית וחסרה על פניה. ראשית, מדבריה של המתלוננת מעל הדוכן, נעדרה העובדה העיקרית עליה מתבסס האישום של הפרת ההוראה החוקית. רוצה לומר. בניגוד לנטען בכתב האישום אין בעדות כל אזכור או ציון כניסתו של הנאשם לחדר המדרגות של דירתה. כל שספרה המתלוננת בהקשר הנדון היה שהנאשם "הגיע" למקום, ותו לא. לא ניתן היה להבין עד היכן הגיע, אפוא עמד ביחס לבית, האם עבר את מפתנו ועוד. עם זאת, ברור כי עמד "למטה" ברחוב, משמע, לא עלה לקומת המגורים ולא לגג בו שהתה, לדבריה, ברגעי ההתרחשות. שנית, התברר כי גם מילות האיום, הנטענות בכתב האישום, לא הגיעו בבירור לאוזניה של המתלוננת, אלא אושרו לה בדיעבד על ידי בתה. וזו, כאמור, לא הובאה לעדות כדי לתמוך ולבסס גרסתה.

לשון אחר. המתלוננת חילקה פרק זה בהתרחשות לשני שלבים. בשלב הראשון, התבטאו האיומים באופן הבא, בלשונה: **"הוא...בא וקרא לילדים ואיים על הילדה שאם היא לא תלך למשטרה ותתלונן שאני מרביצה לה הוא לא ידבר איתה"** (עמ' 3 שורות 15-16). השלב השני התרחש, לגרסתה, כעבור מספר דקות. הנאשם שב וקרא לבתו מלמטה וחזר ואיים עליה. הפעם אמר לה, לדברי העדה: **"שיש לו כלי נשק ואם הוא יעלה למעלה אז הוא לא יודע מה הוא יעשה"** (עמ' 3 לפרוטוקול, שורות 18-19). יודגש, כי כל אותה עת עמדה המתלוננת על גג הבית בעוד הנאשם עומד למטה. משמע, לא בקרבתה אלא במרחק משמעותי ממנה.

ודוק: החלק הראשון, מוסכם על הכול, אינו מופיע בכתב האישום ולא אליו מתייחסת אשמת האיומים. גם לו נכלל, ספק רב אם יש באמירה זו כדי להוות "איום" במשמעות החוק. מכל מקום, אליבא דכתב האישום, עניינו של האיום בחלק השני. אלא שאליה וקוץ בה. באשר לאמירה ספציפית זו, מתברר כי המתלוננת אינה משוכנעת מה היה תוכנה המדויק. בעדותה אישרה, כי בתחילה סברה שלא שמעה היטב את דברי הנאשם. בשל הספק שהתעורר בה בקשה לברר את הדברים עם בתה, ורק בעקבות אישורה שוכנעה שאכן זה היה תוכנם. אי הוודאות לגבי תוכן אמירה זו מקבל משנה תוקף בשים לב למרחק הפיזי הרב בין הדובר לשומעת. לא מן הנמנע, שבסיטואציה האמורה, וודאי על רקע קולות הרחוב והסביבה, התקשתה לקלוט אותם במדויק ובבהירות, כ"כתבם וכלשונם".

בחקירתה הנגדית חזרה המתלוננת ואישרה כי תחושתה הראשונית לגבי תוכן האמירה המאיימת הייתה הספקנית: **"שמעתי אבל לא הייתי בטוחה שאלה המילים שהוא אמר, אני לא האמנתי"** (עמ' 8 לפרוטוקול, שורה 20).

אילו עובדות עלה אפוא בידי התביעה להוכיח באמצעות עדה יחידה זו? למעשה, ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי - אף עובדה מעובדות כתב האישום. לשון אחר. עובדת הכניסה לחדר המדרגות - לא הוכחה כלל, ואילו לגבי תוכן האמירה המאיימת התעורר ספק האם עדה זו שמעה את הדברים במו אזניה את הדברים עליהם העידה, או שמא הגיעו אליה משפטים לא ברורים ומעורפלים, והיא השלימה אותם בדיעבד באמצעות בתה. דהיינו, באו עדיה "מפי השמועה". מעתה אמור, עדות המתלוננת לגבי תוכן האמירה אינה עדות ישירה ועל כן לא תצלח להוות בסיס לקביעת עובדה זו. יתרה מזו. גם אלמלא היה זה המצב הראייתי, הרי בשים לב לספק שהעדה עצמה עוררה בנקודה זו נוצר ספק סביר שיפעל לטובת הנאשם. לטעמי, ספק זה מתחזק לאור אי הבאת הבת לעדות ונוכח גרסת הנאשם והסבריו.

אמנם, בהחלטת בית המשפט לעניין טענת "אין להשיב לאשמה", קבעתי כי די בראיות דלות בלבד כדי לקיים את חובת ההוכחה המוטלת על התביעה, אך ניכר כי בא כוח הנאשם צלח במאמציו לסייע בפזור העננה שריחפה מעל ראש מרשו. פרשת ההגנה הצליחה להטות את כפות המאזניים בכך שהוסיפה משקל לזכותה והקלה מכובד ראיות התביעה.

גרסת הנאשם להשתלשלות הדברים.

לדבריו, מיום עזיבתו את הבית, שמר עם ילדיו על קשר אינטנסיבי והדוק, ללא כל הפרעה. את המפגשים עימם היה מתאם טלפונית עם ביתו, אשר ברשותה מכשיר טלפון אישי, והם זכו, לטענתו, והבנה חברית מצד האם. המפגשים בין האב לילדיו היו תכופים ובתדירות גבוהה, כחמש או שש פעמים בשבוע, אך לא באופן מוסדר או מתוכנן מראש. הנאשם העיד, כי ביום האירוע הגיע באיחור לאסוף את ילדיו, וכשהתקשר לביתו הגיבה המתלוננת באופן קיצוני: **"התחילה להשתולל על הילדה, את לא תלכי, הוא לא יעשה מה שהוא רוצה, זה לא ייתכן מתי שהוא רוצה הוא בא לאסוף אתכם"**, ניהלה ויכוח קולני עם הבת והטיחה לעברו דברים: **"אני עוד אראה לך, אתה תשלם על זה ביוקר, כל הכסף שלך ילך לעורכי דין, אני אתנקם בך ותיכנס לבית הסוהר"** (עמ' 6 לפרוטוקול, שורות 9-13). הנאשם שזעם על התנהגותה זו בפני ילדיהם, הגיב, לדבריו, במשפט הבא: **"אני אמוטט אותך מבחינה משפטית וחוקית"** (עמ' 6 לפרוטוקול, שורה 15) ועזב את המקום.

לטענתו, לאורך כל תקופת הליכי הפירוד, הייתה התנהגות המתלוננת מלווה במצבי רוח הפכפכים ואופיינה ב"אובססיה" כלפיו, נוכח פנייתו לחיי זוגיות חדשים. מפגשיו עם ילדיו תלויים היו, לדבריו, באותם מצבי רוח משתנים, ובאם היו רגשותיה ירודים, הייתה מחפשת דרך לטרפד אותם. **"הייתי נתון למצבי הרוח שלה, התאמתי את עצמי אליהם, כשהיא הייתה מתהפכת הייתי מתעלם, כשהיא היתה במצב רוח טוב והיא היתה יוזמת תקשורת דרך הילדה, הייתי מנסה לספק את רצונה"** (עמ' 9 לפרוטוקול, שורות 7-9).

אשר לעבירת האיומים המיוחסת לו, הכחיש הנאשם את האמירות והצהיר כי מעולם לא היה ברשותו כלי נשק. לטענתו, דבריו נאמרו אמנם בפרץ כעס בתגובה לדבריה הבוטים של המתלוננת, אך לא נכרכו בהם איומים כלשהם. כוונתו הייתה אך ורק לניהול הליך משפטי בידי עורך דין מיומן. הדברים שאמר בבית המשפט, מסברים את האוזן ומניחים את הדעת, ולא מצאתי בהם סתירה לגרסה שמסר במשטרה.

הסנגור הפנה לפגמים בגרסת המתלוננת שיש בהצטברותם לערער חוסנה ולהביא להעדפת גרסת הנאשם לגבי האיומים על פני גרסתה.

שניים מן הליקויים כבר נידונו בפרק המנתח את גרסת המתלוננת; ראשית, העובדה שגרסתה לדברים שאמר הנאשם הינה גרסה מפי השמועה- לא קבילה מבחינה ראייתית. רוצה לומר, רק לאחר שהשערותיה למשפטים הלא ברורים ששמעה אוששו על ידי בתה גיבשה המתלוננת דעה נחרצת בדבר אמירתם. למצער, יש באי הוודאות שהעלתה כדי לעורר ספק לגבי תוכנם המדויק. שנית, למרות גרסת המתלוננת כי בתה הייתה עדה לדברי אביה, ואף חזרה עליהם באוזניה, בחרה התביעה לא להביאה כעדה בפני בית המשפט. הימנעות התביעה מהעדתה פועלת לטובת הנאשם ומחזקת את גרסתו.

שלישית, אין מחלוקת כי המתלוננת לא פנתה ביום המקרה למשטרה למרות טענתה על איום בנשק. את השהוי בפנייה למשטרה תרצה בכך, שנאמר לה כי עליה להגיע פיסית לשם מתן תלונה, וכיוון שלא יכלה להשאיר את ילדיה לבדם, הגיעה רק כעבור יום. בא כוח הנאשם הציג בפני בית המשפט פירוט נהלים של משטרת ישראל, הזמינים לציבור הרחב באתר האינטרנט של המשטרה, בעניין אפשרויות הפעולה לאחר פגיעה בידי בן משפחה. באותם נהלים, אלימות במשפחה נתפסת ככוללת בחובה אף איומים, ונקבע כי תלונה בגין עבירת אלימות יכולה להתקבל כקריאת חירום טלפונית, אשר תטופל בעדיפות גבוהה: שליחת ניידת משטרתית למקום האירוע באופן בהול. משמע, סבירות גבוהה כי לו הייתה מתקשרת המתלוננת ומודיעה על איום בנשק מצד בעלה, לא היו פוטרים הודעתה כלאחר יד, והיו מייחסים לה משנה חשיבות.

רביעית, בעברה של המתלוננת נמצא מקרה של סילוף האמת בבית המשפט, כאמור לעיל, לעניין פגיעת הנאשם במזיד בדוד המים. באותו אישום, בפני כב' השופט יצחק יצחק בת.פ. 8329/03, חזרה בה התביעה מכתב האישום, שעה שהתבססה על תלונתה היחידה. ניתן לסבור, כי המדובר בדפוס התנהגותי חוזר מצד המתלוננת, אשר לא נרתעה מלסבך את הנאשם בתלונות שונות במטרה לפגוע בו.

ומה באשר להפרת ההורה החוקית ?

בניגוד להכחשתו הנחרצת הפרת הצו באותו מעמד אישר הנאשם קיומם של מקרים אחרים בהם על אף ההוראה החוקית הגיע פעמיים לדירת המתלוננת, בהסכמתה. בפעם הראשונה, הוזמן על ידה לארוחת ערב במטרה לגשר באופן כלשהו על הפערים ביניהם, ניסיון אשר סופו של דבר לא צלח. גם את הפעם השנייה יזמה, לדבריו, המתלוננת. בקשתה הייתה לסייע לה התיקון הגג הדולף כדי לחסוך בהוצאות. לשאלה המתבקשת מדוע נעתר להזמנותיה, חרף צו ההרחקה, השיב כי באותה תקופה שררו ביניהם יחסים תקינים, ולא ראה כל מניעה לתרום את חלקו כהורה דואג לילדיו שנותרו במשמורת המתלוננת. אין אדם משים עצמו רשע ועל כן חשיפת התנהגותו בשני המקרים מעידה על כנותו של הנאשם. ואילו האבחנה המבדלת שערך בינם לבין המקרה, נשוא דיוננו, משווה אמינות לגרסתו. משאישר הנאשם כי בשתי הזדמנויות נהג בניגוד לצו, מתעורר סימן שאלה לגבי מניעה של המתלוננת בהקשר לנשוא דיוננו. התמיהה נעוצה בהתייחסותה הסלקטיבית, מניפולטיבית, יש לומר, להפרות הצו על ידי הנאשם. תמוה בעיני, מדוע במקרה דנן נזקה להתלונן על הפרת ההוראה בעוד במקרים דומים בעבר, כשהיה בהפרה מעין זו משום תועלת או הנאה עבורה, מילאה פיה מים ולא מצאה לנכון להלין כך. נראה, כי הפעם הייתה להוטה לתפוס את הנאשם בקללתו ולהציג את מעשיו כאילו נועדו לפגוע בה. אין זה מן הנמנע, שעל מנת להשיג מטרתה העצימה את דבריו, הפריזה במשמעותם ושיוותה להם גוון חמור מזה שהתלווה להם בפועל.

כפי שכבר קבעתי עובדת כניסת הנאשם לחדר המדרגות, המהווה את יסוד האשמתו בעבירה זו, לא הוכחה. שאלה היא האם ניתן להאשים את הנאשם בהפרת הצו מתוקף פנייתו למתלוננת באותו מעמד. משקבעתי כי לא הוכח מה אמר הנאשם למתלוננת נשמט גם הבסיס להרשעתו בגין הפרת האיסור של יצירת קשר. וכל כך מדוע. משום שיצירת קשר בהקשר להחלטת בית המשפט אינה כל משפט שהשמיע כלפי זוגתו. צריך שהאמירה תיצור איזה שהיא קונוטציה בניגוד לאיסור ותכליתו. בהעדר הוכחה לתוכנה של האמירה לא ניתן

להוכיח את הפרת האיסור האמור. מעתה אמור שאין במשפט שהטיח הנאשם המתלוננת, כפי גרסתו, משום הפרת ההוראה החוקית.

אני ערה לכך שהנאשם הודה שבהזדמנויות אחרות הפר את צו בית המשפט אך לא ראיתי לעשות במקרה זה שימוש בסעיף 185 לחסד"פ לאור הסברו, שלא הופרך, כי היוזמה לכך באה מצידה של המתלוננת ותכלית הגעתו לדירה הייתה לסייע לה לפתור בעיות שלא הצליחה להתמודד עמן בעצמה. ספק בעיני, אם בנסיבות כאלה מתקיים היסוד הנפשי הנדרש לגיבוש העבירה.

נוכח כל האמור, מוצאת אני לנכון לזכות את הנאשם מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

ניתן היום ח' בניסן, תשס"ה (17 באפריל 2005) במעמד הצדדים

מ.דיסקין, שופטת

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה